

Natura 2000 gebied 61 - Korenburgerveen

CONCEPT GEBIEDENDOCUMENT

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Hoogvenen
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL9801072
Beschermd natuurmonument:	-
Beheerder:	Natuurmonumenten, Stichting Marke Vragender Veen, particulieren
Provincie:	Gelderland
Gemeente:	Oost Gelre, Winterswijk
Oppervlakte:	498 ha

Gebiedsbeschrijving

Het Korenburgerveen is een zogenaamd komhoogveen, ontstaan in een laagte met gebrekkige afvoer, die gevoed werd door basenrijke kwel. Het gebied ligt in een depressie binnen een landschap dat van west naar oost hoger wordt. Deze depressie vormt de oorsprong van het beekdal van de gegraven Schaarsbeek. Hierdoor is in het Korenburgerveen een natuurlijke overgang van hoogveen via laagveen naar het beekdal en het omringend zandlandschap aanwezig. Vóór de vervening vormde dit gebied een gaaf hoogveencomplex waarbij de kern van het veen boomloos was en uit een patroon van slenken en bulten bestond.

De eigenlijke hoogveenkern, het Vragenderveen, bestaat uit vele langgerekte veenputten met walletjes ertussen. In deze veenputten en in een klein deel van het Meddosche Veen komen veenmosrijke hoogveenbegroeiingen voor. Aan de randen van het hoogveencomplex ontstond berkenbroekbos. In de gradiënt naar de Schaarsbeek komt over een grote oppervlakte zeggebroekmoeras voor, waarvan het galigaanmoeras en de veenbossen deel uitmaken. In het zuidelijke deel van het Korenburgerveen komt elzenzegge-elzenbroek voor.

Begrenzing

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde wegen en bebouwing, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea toegelicht.

Het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is verkleind met enkele percelen aan de noord- en zuidzijde die van minder betekenis zijn voor de instandhouding van het gebied en geen natuurstatus hebben in de vorm van bestaande of nieuwe natuur in het natuurgebiedsplan (14,3 ha). Verder is aan de noordwestzijde een strook grotendeels bestaande natuur toegevoegd (5,6 ha) die door de diepe watergang ten noorden daarvan één geheel vormt met het aangemelde gebied.

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitatype
H4010	Vochtige heiden
H6410	Blauwgraslanden
H7120	Herstellende hoogvenen
H7210	Galigaanmoerassen
H91D0	Hoogveenbossen

Habitatrichtlijnsoorten

Soortnr	Soort
H1166	Kamsalamander

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H91E0 Vochtige alluviale bossen^{1a}

Voorstel voor het verwijderen uit de database:

H3130 Zwakgebufferde vennen¹⁴

Kernopgaven

- 7.05 **Herstel actief hoogveen:** Verbetering kwaliteit herstellende hoogvenen H7120 met het oog op ontwikkeling van actieve hoogvenen (*hoogveenlandschap*) *H7110_A.
- 7.06 **Randzone van het veen:** Herstel van randzones van herstellende hoogvenen H7120 met o.a. hoogveenbossen *H91D0, zure vennen H3160, galigaanmoerassen *H7210.
- 7.07 **Inbedding in landschap:** Herstel overgangen naar beekdalen en hogere zandgronden. Aansluiting bij vochtige heiden H4010, heischrale graslanden *H6230, hoogveenbossen *H91D0, galigaanmoerassen *H7210, blauwgraslanden.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H4010	Noord-Atlantische vochtige heide met <i>Erica tetralix</i>
Doel	Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige heiden, <i>hogere zandgronden</i> (subtype A).

- Toelichting Het habitatype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) komt voor op plaatsen waar het veen vrijwel verdwenen is en waar het overgaat naar zandgrond. De heidevegetaties op het verdroogde hoogveen worden niet tot dit habitatype gerekend, maar maken onderdeel uit van habitatype H7120 herstellende hoogvenen.
- H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)**
- Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
- Toelichting Het habitatype blauwgraslanden is landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding. De verwachting is dat bij adequaat beheer en door herstel van de kwelzone uitbreiding van de oppervlakte en herstel van de kwaliteit mogelijk is; dat is onder andere noodzakelijk voor het behoud van de kleine, geïsoleerde populatie van de zilveren maan. Uitbreiding van het habitatype kan plaatselijk ten koste gaan van habitatype H91D0 hoogveenbossen.
- H7120 Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is**
- Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit. Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype H7110 actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A) is toegestaan.
- Toelichting Het habitatype herstellende hoogvenen is thans voor een deel nog in goede kwaliteit aanwezig. Mede als gevolg van de vele gradiënten in het gebied, komen nog veel karakteristieke soorten planten en dieren in het gebied voor. Het habitatype kan zich door verbetering kwaliteit op termijn (ten dele) ook ontwikkelen naar habitatype H7110 actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A). De heidevegetaties en de bossen op het verdroogde hoogveen worden niet tot habitatypen H4010 vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) en H91D0 hoogveenbossen gerekend, maar maken onderdeel uit van het habitatype herstellende hoogvenen.
- H7210 *Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van het *Caricion davallianae***
- Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.
- Toelichting Er is een aanzienlijke hoeveelheid van het habitatype galigaanmoerassen aanwezig. De kwaliteit was in het verleden beter (kalkminnende soorten), maar het valt te betwijfelen of deze soorten terug kunnen komen. Het habitatype galigaanmoerassen wordt op dit moment in de successie geleidelijk door bos en struweel vervangen.
- H91D0 *Veenbossen**
- Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit. Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype H6410 blauwgraslanden is toegestaan.
- Toelichting Het habitatype hoogveenbossen komt voor op de overgangen van het veen naar de zandgronden. Voor de uitbreiding van habitatype H6410 blauwgraslanden is het waarschijnlijk noodzakelijk om een deel van deze hoogveenbossen om te vormen. De bossen van het herstellend hoogveen, inclusief die op de veenruggen met o.a. rijsbes, worden niet tot habitatype H91D0 hoogveenbossen gerekend, maar maken onderdeel uit van habitatype H7120 herstellende hoogvenen.
- H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*)**
- Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C).
- Toelichting In het zuidelijk deel en langs de Schaarsbeek komen zeggenrijke broekbossen voor van het habitatype vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C), met overgangen naar andere bostypen. Verbetering van toestroom van grondwater is relevant voor verbetering kwaliteit van dit habitatype.

Soorten**H1166 Kamsalamander**

Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting In het gebied herbergen de randen van het veengebied landhabitat en voortplantingswateren van de kamsalamander. De soort komt in een brede ring rondom Winterswijk voor. Het leefgebied betreft grotendeels kleinschalig agrarisch gebied dat buiten het Natura 2000 gebied ligt. Het Natura 2000 gebied zelf draagt in beperkte mate bij aan de grote metapopulatie, maar er zijn goede mogelijkheden voor uitbreiding van leefgebied (poelen) in het buffergebied rondom het veen. Behoud verbinding met belangrijke leefgebieden buiten het Natura 2000 gebied is van belang.

Complementaire doelen**Habitattypen****H7110 *Actief hoogveen**

Doel Ontwikkeling habitattype actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A).

Toelichting Het habitattype actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A) kan weer hersteld worden door middel van kwaliteitsverbetering van habitattype H7120 herstellende hoogvenen.

Synopsis

<i>Habitattypen</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H4010_A Vochtige heiden (<i>hogere zandgronden</i>)	-	-	=	=
H6410 Blauwgraslanden	--	-	>	>
H7120 Herstellende hoogvenen	-	+	= (<)	>
H7210 Galigaanmoerassen	-	-	=	=
H91D0 Hoogveenbossen	-	+	= (<)	=
H91E0_C Vochtige alluviale bossen (<i>beekbegeleidende bossen</i>)	-	-	=	>

<i>Soorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
H1166 Kamsalamander	-	+	>	>

^{1a} Herstel van een technische fout in database 2004.

¹⁴ Herstel van een technische fout in database 2004.